

HÖRNSTENEN

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

4/2021

VÄLSIGNAD HÖST
TILL ALLA!

ANDLIGHET HÖR TILL TEOLOGIN

”Lita aldrig på en teolog, som inte går i kyrkan.” Så förkunnade för en tid sedan en anglikansk präst på Twitter. Även om många av dem som kommenterade uttalandet var synnerligen upprörda över det, ligger en djup visdom dold i det.

Den akademiska teologiska forskningen är mycket viktig och förtjänar sin plats. Även vid STI har under årens lopp publicerats flertalet undersökningar, vilka har öppnat upp och analyserat den kristna trons innehåll eller historia. Men om teologi betraktas enbart som ett akademiskt läroämne, är det något mycket viktigare som glöms bort.

Om vi ser på världen enbart i ljuset av vetenskapliga kriterier, blir vår världsbild onekligen bristfällig. Finns det en naturlig förklaring till allt eller finns det en uppenbarelse som inte låter sig förklaras på detta sätt och genom vilken Gud närmar sig människan? Hur utgångsläget ser ut påverkar på ett avgörande sätt teologin.

En god teolog är inte nödvändigtvis den, som bäst kan analysera en annan teologs tankar, utan den som bäst och mest sanningsenligt kan tala om Gud. Som teologer måste vi kontinuerligt fråga oss själva: Om Gud verkligen talar till oss i Bibeln, är vi i så fall kapabla att ta emot det som Guds tal.

En rätt och sann teologi kan inte enbart vara förklarande eller beskrivande, utan den innehåller också ett tillbedjande element. Om teologi bedrivs seriöst, är man tvungen att erkänna Guds storhet. En sådan bekännelse efterföljs oundvikligen av en tillbedjande inställning. Därför bör

man aldrig lita på en teolog som inte går i kyrkan. Den teologen har inte förstått att teologi i grund och botten är gudstjänst.

Många av de utmaningar som Evangelisk-lutherska kyrkan har att kämpa med kan förklaras med prästutbildningens styvmoderliga behandling av andlighet. Som en kvarleva från statskyrkans tid utbildas präster vid universitet precis som statliga tjänstemän. Utbildningen ger däremot ingen väggkost för det andliga livet, även om det är just det som en präst borde utöva i sitt yrke.

Vid STI är vi alltid måna om att se andlighet som en del av teologin, och vi stöder teologistuderandena i deras andliga liv. Sist och slutligen är detta viktigare för en teolog än en akademisk utbildning.

SANTERI MARJOKORPI

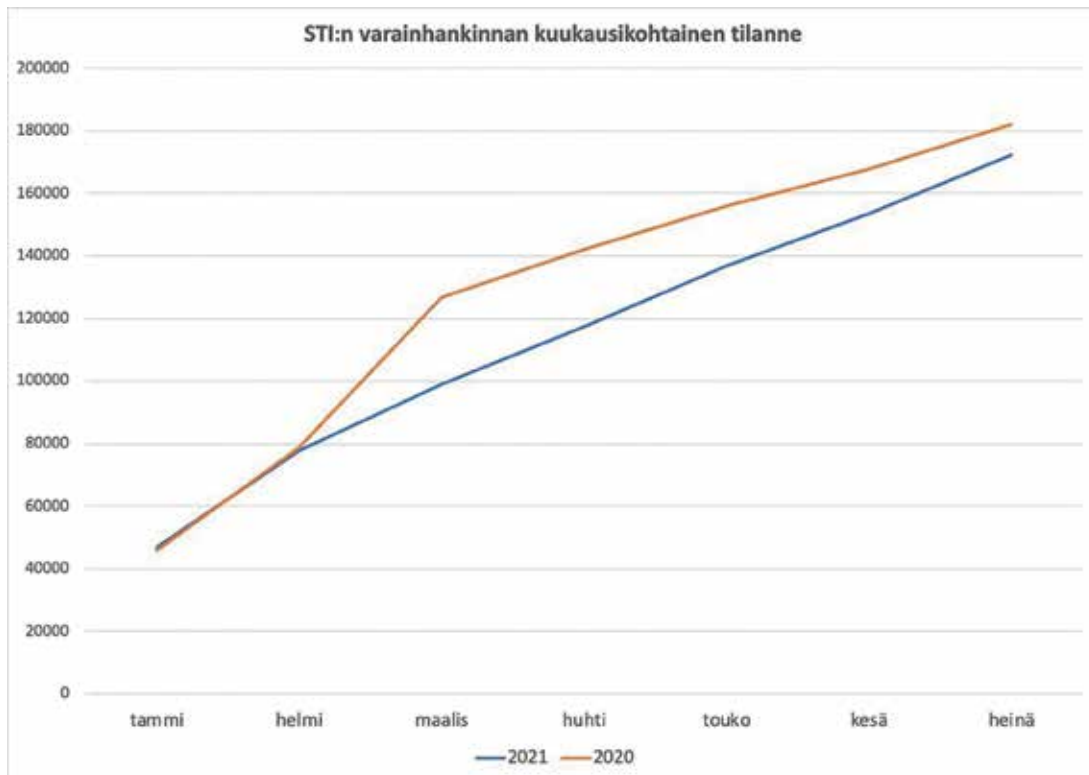
16.9.2021

EKONOMIÖVERSIKT

I slutet av juli släpade vi ca 10.000 euro efter vad gäller våra totala inkomster jämfört med fjolåret. STI (TIF) har budgeterat inkomster 312.000 euro men vi var ca 10.000 euro under detta mål i slutet av juli, när man denna summa i jämna månadsrater.

I STIs (TIFs) ekonomi är inkomsterna ofta större på våren, eftersom medlemsavgifterna betalas då, vilket vanligen gör hösten till en knapphetens tid. Vi är fortfarande tacksamma om du kan stöda oss ekonomiskt.

TIF'S PODCAST

STI (TIF) har startat en egen podcast. Under drygt två år har vi gjort radioprogrammet ”Puhutaan teologiaa”. Programmets nyaste avsnitt kan nu avhöras också som i podcast. Nya avsnitt tillkommer ca ett i månaden under läsåret, och programmet görs av TIFs generalsekreterare.

I podcasten har man hittills diskuterat bl a teman som Bibelns ofelbarhet, lutherdomen och goda gärningar, kristendomen och urbaniseringen, samt biskop Olavi Rimpiläinen's livsverk. Podcasten hittas bland de vanligaste podcast-tjänsterna eller på adressen anchor.fm/puhutaanteologiaa.

TEXT: SANTERI MARJOKORPI (ÖVERS. ULF EMELEUS)

RLL:S GENERALSEKRETERARE KIRSI SMEDS: "TIDSANDAN ÄR DEN STÖRSTA UTMANINGEN"

Kirsi Smeds från Valkeala i Kouvola sitter i styrelsen för STI. Hon är generalsekretärare i RLL (Bibelläsarnas Förbund) och teologie magister. På fritiden tycker hon om att vara ute i naturen och i synnerhet att ströva i svampskogen på jakt efter svampdelikatesser.

Bibelläsarnas förening verkar för bibelläsning och förenar kristna och organisationer som litar på Bibeln som Guds ord. STI är en av RLL:s medlemsorganisationer. RLL:s publikation är Hetkinen, som är en bibelläsningstidning till stöd för den dagliga bibelläsningen och förståelsen av bibeln. I den finns ett lässchema för varje dag och en kort undervisning om något bibelställe.

- Många teologer använder också Hetkinen-tidningen som hjälp för att stilla sig varje dag. Från den kan man också få tankar för egen undervisning och egna andakter. Själv använder jag den som en del i min egen bibelläsning, konstaterar Smeds.

På RLL:s sidor finns också omfattande material- och idébanker för bibelarbete i olika åldersgrupper. De är till nytta för teologer exempelvis som stöd för frivilliga ansvarsbärare, i bibelgrupper eller i bibelarbete för barn och unga.

BIBELARBETE TILLSAMMANS

Enligt Smeds uppmuntrar RLL organisationer till gemensamt bibelarbete.

- Vi stöder läsande och lärande av

Guds ord och hjälper i förståelsen och tillämpningen av ordet i den kristnes liv. Vi publicerar material i anslutning till läsning och undervisning av i Bibeln. Materialet riktar sig till olika åldrar och kan vara till nytta både i den personliga bibelläsningen och i undervisningen.

RLL är en del av den internationella Scripture Union-rörelsen. Vi får idéer från andra länder och de kan lätt användas också av finländare.

- Vi har kunnat införa sådana redskap i bibelarbetet, som skulle ha varit omöjligt att göra på egen hand på grund av att det kräver så stora resurser. Sådana resurser är t.ex den internationella Barnens bibel - applikation samt LUMO -evangelierna på film. Båda används nu gratis av finländare, tackar Smeds.

TIDSANDAN SOM UTMANING

Smeds gläder sig över att hon får arbeta till fromma för läsning och undervisning i Guds ord, men ser samtidigt att en sådan syn ofta går motströms i våra dagar.

- Tidsandan är den största utmaningen. Den vill krossa Bibeln och t.o.m kriminalisera dess bruk och värderingar. Det gör mycket ont, men å andra sidan visar det att Bibeln är sann.

Corona har inverkat på RLL:s verksamhet i mindre grad än vad den gjort inom andra organisationer, men verksamheten har skett på distans mera än tidigare.

- Vi har bl.a. startat bibelgrupper på distans och vi gör varje vecka radioprogrammet Hetkinen för radio Patmos. Dessutom är vi med i framställningen av SLEY:s ”på äventyr genom Bibel”, som är ett söndagsskolmaterial. Vi har gjort GT-delen och tillverkar undervisningsvideor. RLL har också börjat med så kallad bibelambassadörverksamhet. Ekonomiskt märks ett ras i kollektinkomster - något som beror på corona.

SAMARBETE MED STI

STI:s medarbetare har skrivit flitigt i Hetkinen. Enligt Smeds har RLL och STI mycket gemensamt.

- Vi vill fostra kristna och funktionärer som litar på Bibeln för församlingar och för samhället. Vi koncentrerar oss på att göra bibelmaterial och att stöda fältarbetet och STI på teologutbildning. Vi behöver bibeltrogna lärare och teologer bl.a. för att framställa undervisning i Hetkinen och församlingarnas och organisatio-

nernas arbetare behöver färdiga redskap för bibelarbetet.

Smeds deltog själv i STI:s verksamhet under sin studietid.

- Då jag började studera teologi 1990 fick jag det förträffliga rådet att söka mig till det dåtida ganska nybildade STI. Jag deltog i synnerhet i första årets undervisning. Jag gifte mig och flyttade till annan ort, vilket gjorde att jag inte längre deltog i kurserna, men ända sedan min studietid har jag tillsammans med min make stött och varit vän till STI.

Förtroendeuppdragen i STI har känts angenäma.

- Som generalsekreterare i en liten organisation blir jag tvungen att sköta många ärenden liknande dem i STI. Jag ser STI:s arbete som mycket viktigt och hoppas att jag för egen del kan stöda och hjälpa i arbetet, funderar Smeds.

TEXT: SANTERI MARJOKORPI
FOTO: KIRSI SMEDS ARKIV
(ÖVERS. LEIF ERIKSON &
FREDRIK KLEMETS)

”JAG ÄR NÖJD OM JAG HAR KUNNAT GE EN RÄTTVIS BILD AV BISKOP OLAVI”

Vi intervjuade Timo Junkkaala som just har skrivit en bok om Olavi Rimpiläinen. Junkkaalas bok publicerades i samband med Bibelinstitutets Andliga uppbyggelsedagar den 21.8.2021 och bär rubriken ”Olavi Rimpiläinen – den siste gammeltroende”.

Vad fick dig att börja skriva en bok om Rimpiläinen?

Orsakerna var två: 1) När jag höll på att gå i pension och mina tidigare böcker snart var klara, tänkte jag att det ännu skulle vara roligt att forska och skriva någonting intressant. 2) Eftersom personhistoria kändes mest intressant beslöt jag mig för att fråga biskop Olavi om jag skulle få skriva hans biografi.

Varför just en bok om Rimpiläinen och inte någon annan?

Biskop Olavis yrkesbana och hans plats i kyrkan, bekännelsefronten och väckelse- rörelserna, kändes både forskningsmässigt intressant och spännande och dessutom värd en dokumentation. Också hans trevliga person intresserade.

Du har skrivit kyrkohistoriska böcker om Muroma, Tiililä och Rimpiläinen. Finns det någonting som förenar dem?

Alla tre har varit starka och inflytelserika personer med en fast övertygelse. De var beredda att stå fasta i det som de uppfattade bibliskt även om stormen tidvis var bister.

Hur skulle du karaktärisera slutresultatet? Blev boken som du ville?

Boken blev för omfattande. Jag hade önskat att jag skulle ha klarat av att koncentrera den till 500 sidor, vilket också var förläggarens önskemål. Men om jag förmått ge en rättvis bild av biskop Olavi är jag nöjd.

Du har känt Rimpiläinen säkert länge, men vad nytt lärde du dig om Rimpiläinen när du höll på med boken?

Egentligen kände jag inte honom särskilt väl från förut. Hans ”andra stift”, dvs. hans insats som bekännelsefrontens aktade ledare, var i viss mån bekant, men också där kom det fram mycket nytt. Hans insats som ledare för kyrkans utbildningscentral och i synnerhet hans mer än 20-åriga tid som biskop i Uleåborg, var ganska obekant för mig. Han var mer mångsidig och övergripande än jag hade kunnat ana. Detta gäller såväl hans ekumeniska, internationella som samhällliga relationer och ställningstaganden. Jag hade inte heller vetat vilken fin personlighet han var eller hur omtyckt han var som hela stiftets herde.

Var Olavi Rimpiläinen den siste gammeltroende som titeln anger, eller vad är bokens budskap i det avseendet?

Om själva namnförslaget hann jag få också hans personliga kommentar. Han använde själv gärna benämningen gammal-

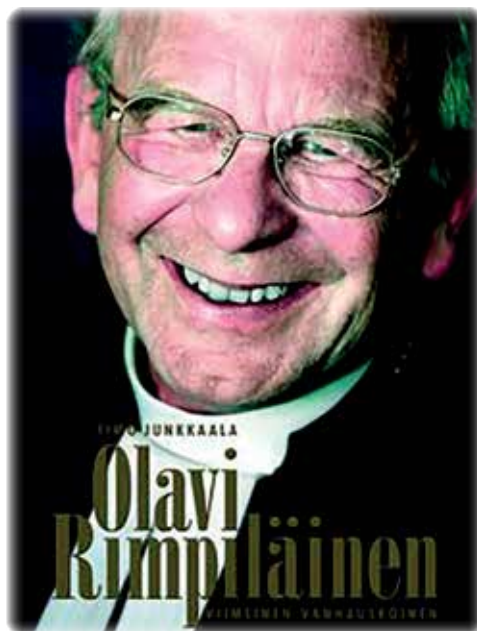
troende, något som många andra kände sig främmande för. Han konstaterade att till all lycka finns det ännu många unga och ivriga gammaltroende ”fackelbärare”. Han godkände namnet då det avser att han var ”den siste av sin art”, alltså den siste biskopen i Finlands ev. luth. kyrka som försvarade och representerade den traditionella ämbetssynen.

På vilket sätt kommer STI fram i boken?

Olavi Rimpiläinen var STI:s förste ordförande, åren 1987–2000. I boken framgår det att han även i den uppgiften var en skicklig strateg och på ett betydande sätt en gestalt som höll ihop väckelsefrontens olika skikt. STI var viktigt på samma sätt som Paulussynoden, vilka båda samlade konservativa från olika väckelserörelser och med vilka han sade sig ha en kärleksrelation – med sitt stift sade han sig vara i äktenskap.

Finns det något som förblev ett mysterium angående Rimpiläinen och någonting för framtida forskare att klargöra?

Jag tror mig ha förmått klargöra huvudproblemen och det som gjorde honom till den han var, alltså att redogöra för de intryck som hade påverkat honom. Jag tror mig också till största delen ha rätt ut vad annat han var vid sidan av de gammaltroendes och bekännelsefrontens ledare. Mer att utforska finns det t.ex. beträffande hans anmärkningsvärt positiva förhållande till gammallaestadianismen, eller det faktum att han samtidigt värdesatte såväl Lutherstiftelsens och Missionsstiftets beslut att bygga egna gudstjänstgemenskaper som de konservativa väckelserörelser vilka stannade kvar i kyrkans gemenskap, eller

beträffande hans ekumeniska åtgärder och ställningstaganden.

Vad skulle du ännu vilja fråga honom hemma i himlen?

Förmådde jag skriva om honom på rätt sätt? Hur skulle jag själv kunna bli en människa med lika stark övertygelse och äkta medkänsla som han?

Planerar du att efter Rimpiläinen skriva ytterligare någon bok om en kyrkohistorisk betydelsefull person?

Nu har jag lovat att på nytt gå i pension. Kanske kunde jag ännu försöka skriva något mindre projekt som inte är lika arbetsdrygt, men inga fler biografier.

TEXT: SANTERI MARJOKORPI
FOTO UR BOK FRÅN WEBBSIDAN PERUSSANOMA.FI
(ÖVERS. TOMAS KLEMETS)

MISSIONENS VÄG EFTER CORONAN

Kyrkan grundar sig på missionsbefallningen och jag anser att det är fint att STI har tagit sig an temat i coronans fotspår i samband med höstens inledande paneldiskussion. Paneldeltagare var fyra experter från kyrkans missionsorganisationer: verksamhetsledare Arto Antturi (Budbärarna) och missionsledarna Ville Auvinen (finska Evangeliföreningen, SLEY), Jukka Kääriäinen (Såningsmannen) och Daniel Nummela (Folkmissionen). Generalsekretärare Santeri Marjokorpi fungerade som panelens ordförande.

När man följde med diskussionen kunde man upptäcka rikedomerna i organisationernas olikheter. Sley och Folkmissionen som större aktörer var tvungna att överväga att kalla tillbaka sina missionärer, Budbärarna och Såningsmannen är mindre aktörer i Finland men de har utlandsarbete med lokala medarbetare. Budbärarna är en mediaorganisation med tio egna missionärer varav en kallades tillbaka till Finland på grund av corona. Såningsmannen koncentrerar sig på onådade folkgrupper. Sley och Folkmissionen gör en tredjedel missionsarbete var och resten av deras arbete består av hemlandsarbete och folkhögskoleverksamhet.

REGIONALA RESTRIKTIONER STYR FORTFARANDE MISSIONÄRERNAS VERKSAMHET PÅ FLERA HÅLL I VÄRLDEN.

PANDEMINS INVERKAN PÅ MISSIONSARBETE

Coronans inverkan är inte likadan överallt. Medan en del missionärer återvänder hem, ansågs det på andra håll viktigt att missionärerna stannar kvar på missionsfältet när behovet av andligt stöd ökar i svåra tider. Regionala restriktioner styr fortfarande missionärernas verksamhet på flera håll i världen och en del samlingar har begränsats. I Finland talar man om att öppna upp samhället men på flera missionsfält är det svåraste ännu framför sig: deltavarianten sprider sig och få vaccinationer är tillgängliga.

Enligt Ville Auvinen ”förlamas missionen av inverkan som inte ännu är helt känd, utan snarare framför oss.” På grund av pandemin har nya medarbetare haft svårigheter att få visum till missionsfälten. Digitala sändningar berör främst missionärer och deras understödare i hemlandet, trots att strömmade gudstjänster förekommer i vissa områden. Coronatiden har också fört med sig nya välsignelser, när möten för medarbetare har hållits på distans eller som hybridmöten, då har även missionärer haft möjlighet att delta.

MISSION KAN INTE ENBART BEDRIVAS PÅ DISTANS

Diskussionen kretsade kring frågan om virtuella samlingar på distans och deras förhållande till fysiska möten: hur mycket mission kan bedrivas på distans och hur mycket arbete måste göras på plats och

ställe. Enligt Arto Antturi ”förverkligas det kristna livet i vardagen och i möten. Missionen innebär att det kristna budskapet når alla folk – ytterst på plats och ställe. Mediamission görs av de människor som hör budskapet och för radion till grannen.”

Gemenskap kan inte enbart skapas på distans: människor kan nås på distans men hur skall de nåddas ledas in i församlingar eller kyrkans gemenskap? Deltagare i panelen var samstämmiga om att virtuellt liv inte kan ersätta normal interaktion utan människor längtar efter fysiska möten. Enligt Jukka Kääriäinen ”är kristendomen en tro på inkarnationen – Gud kom oss nära och frälsningen är inte virtuell – Kristus kom oss nära och därför kan inte heller missionen förbise mänskliga möten.” Webben är ett nät som kan användas för att ’fiska’, nå ut till människor. En webb-församling är en ersättning för gemenskap och en församling där sakramenten inte förverkligas. Verkligheten på missionsfälten är att församlingsgemenskap saknas eller att människor inte kan ta del av den. En virtuell församling på webben är viktig för dem eftersom det är deras enda församling.

MISSIONSARBETE I FRAMTIDEN

Kristendomens grunder ändras inte, trots att teknologin ändras ständigt. Nya kontakter skapas inte på distans på samma sätt som på plats. Coronan kommer att påverka situationen under flera års tid. Framtidens mission bör vara flexibelt, med bra känsla för situationen och grundad i partnerskap. I Finland stöder sig missionen på en sjutvinnad tråd med de olika missionsorganisationer och utomlands grundar sig arbetet på samarbetet med lokala aktörer.

Missionen lever i ständig förändring. I framtidens stora bild bör vi hitta vår roll i missionens förändring och övervinna utmaningen med ålderstigna sändare – varifrån och hur kunde yngre generationer uppmuntras att åka ut och att sända!

TEXT: MIIKKA KORPIRANTA
FOTO: KAROLIINA RAUHIO-
POKKA
(ÖVERS. TUOMAS ANTTILA)

CORONA-PRAXIS INKOMMANDE HÖST

Under hösten kan man igen delta i lektionerna på platsen. Vi begränsar dock deltagarantalet till 20 för att kunna hålla säkerhetsavstånd. Platserna fördelas i den ordning man infinner sej. Vi försöker också sända föreläsningarna som direktupptagningar på STIs (TIFs) YouTube-kanal, så man kan se på dem också hemifrån.

I våra utrymmen är användningen av mask obligatoriskt. Kom inte till STI (TIF) om du är sjuk. Vi följer direktiven och uppdaterar vår praxis enligt dessa. Aktuella uppgifter om koronabegränsningarna och deras tillämpningar finns på vår nätsida.

EN NY FÖRENING:

FÖRENINGEN FÖR YTTRANDE- OCH RELIGIONSFRIHET

Under sommaren grundades Föreningen för yttrande- och religionsfrihet rf med uppgiften att försvara speciellt de kristnas frihet i dessa avseenden i Finland. Föreningen grundades med anledning av anklagelserna mot Päivi Räsänen och den förestående rättegången mot henne. STIs (TIFs) generalsekreterare Santeri Marjokorpi valdes till styrelsens ordförande.

I styrelsen finns en bred uppslutning av representanter från olika kristna riktningar. Styrelsemedlemmar är bla fd utrikesminister Timo Soini, emeritusprofessor Tapio Puolimatka samt Finlands största pingstförsamlings ledare Mika Yrjölä. Verksamheten dras i gång under hösten. Man kan bekanta sej med föreningens verksamhet och ansluta sej till den på adressen sananjaukkonnonvapaus.fi

PRISCILLA-FÖRENINGENS 20-ÅRSFEST

Detta år finns det anledning till fest! De väckelsekristna kvinnliga teologernas egen förening Priscilla fyller 20-år och vi firar tillsammans denna milstolpe **den 30.10 from kl 13 i Lutherkyrkan i Helsingfors** (Fredriksgatan 42). Festen strömmas.

I programmet ingår bla Soili Haverinens undervisning ”Bättre än feminismen” samt en diskussion om den kvinnliga teologens kallelse i hemlandet och på missionsfältet. Vi ska också avnjuta födelsedagskaka och kaffe.

Reservera alltså tiden i din kalender och följ med i höst på hemsidan www.priscilla.fi och Facebook.

Hjärtligt välkomna med alla priscillar och Priscillas vänner!

www.priscilla.fi

TEXT: SANTERI MARJOKORPI (ÖVERS. ULF EMELEUS)

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda
generalsekreterare Santeri Marjokorpi
sekreterare Kirsi Kuru

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–16.
Undantag i öppettiderna under koronapan-demin.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Lauri Vartiainen
Finska Bibel-institutet

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarörelsen i Västra Finland), Finlands ev. luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadianernas Fridsföreningars Förbund

Finansieras av frivilliga bidrag.
Medlemsavgift för understödande medlemmar: 40 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mot med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.
ISSN 2243-075X (Print),
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

.D022

Posti Green

PARMBILD: HOSTLIG GÅNGVAG
©MARK APLET - STOCK.ADOBE.COM

BAKBILD: TILLSAMMANS
©EVERST - STOCK.ADOBE.COM

KASTA INTE BORT ER FRIMODIGHET, DEN GER STOR LON. (HEB. 10:35)